

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 22/2008 vp

Hallituksen esitys laiksi maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 16 päivänä kesäkuuta 2008 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 92/2008 vp).

Lausunnot

Eduskunnan päätöksen mukaisesti sivistysvaliokunta ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ovat antaneet asiasta lausunnot (SiVL 13/2008 vp) ja (TyVL 20/2008 vp) jotka on otettu tämän mietinnön liitteiksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Minna Liuttu ja hallitussihteeri Maritta Hirvi, sosiaali- ja terveysministeriö
- budjettineuvos Tuomas Sukselainen, valtiovarainministeriö
- johtaja Rauno Anttila, opetusministeriö
- lainsäädäntöjohtaja Pasi Järvinen, työ- ja elinkeinoministeriö
- etuuspäällikkö Suvi Onninen, Kansaneläkelaitos

- kehityspäällikkö Jaana Rissanen, Eläketurvakeskus
- lakiasiain päällikkö Sonja Lilius, Maatalousyrittäjien eläkelaitos MELA
- puheenjohtaja Kari Levola, Suomen Kirjailijaliitto ry
- varapuheenjohtaja, säveltäjä Riikka Talvitie, Suomen Säveltäjät ry
- toiminnanjohtaja Petra Havu, Suomen Taiteilijaseura
- toiminnanjohtaja Raimo Söder, Teatteri- ja Mediatyöntekijät ry
- toiminnanjohtaja Eeva Rantala, Tieteentekijöiden liitto — Forskarförbundet
- toimitusjohtaja, professori Paavo Hohti, Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry
- lakimies Jarmo Pätäri, Akava ry
- asiantuntija Vesa Rantahalvari, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- apulaisjohtaja Kaija Kallinen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- lakimies Maire Lumiaho, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Suomen Näyttelijäliitto ry
- Suomen Tanssitaiteilijain Liitto ry STTL
- Teatterikeskus ry — Teatercentrum rf
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maatalousyrittäjän eläkelakia, taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annettua lakia, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslakia, sairausvakuutuslakia, sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille annettua lakia, työttömyysturvallakia ja asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annettua lakia. Näillä lainmuutoksilla parannettaisiin ja selkeytettäisiin apurahalla työskentelevien sosiaaliturvaa.

Ehdotetuilla lainmuutoksilla apurahansaajat saatettaisiin apurahalla työskentelyn osalta maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen lakisääteisen ansiosidonnaisen eläketurvan ja kuntoutusetuuksien piiriin. Saadakseen edellä tarkoitettua turvaa Suomessa asuva apurahansaaja olisi velvollinen vakuuttamaan itsensä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa, kun hänelle on Suomesta myönnetty tieteellisen tutkimuksen tekemistä tai taiteellisen toiminnan harjoittamista varten apuraha, jonka turvin hän työskentelee Suomessa yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta ja apurahan suuruus vuotuiseksi työtuloksi muutettuna on vähintään maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen työtulon alarajan suuruinen. Tietyin edellytyksin apurahansaajan vakuutettava työskentely voisi tapahtua myös ulkomailla. Apurahansaajan eläketurva määräytyisi hänelle vahvistetun vuosityötulon perusteella samalla tavoin kuin maatalousyrittäjällä.

Apurahansaajat otettaisiin maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen eläkevakuutuksen perusteella myös maatalousyrittäjän eläkelain mukaiseen lakisääteiseen ryhmähenkivakuutukseen.

Apurahansaajat saatettaisiin myös maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mukaisen lakisääteisen työtaturmavakuutuksen piiriin. Työtaturmaturvan eläke- ja päivärahaetuuksien perusteena olisi apurahansaajalle maatalousyrittäjän eläkelain nojalla vahvistettu vuotuinen työtulo. Lisäksi apurahansaajat voisivat ottaa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain mukaisen vapaaehtoisen vapaa-ajan vakuutuksen. Apurahansaajat pääsisivät heille maa-

talousyrittäjän eläkelain mukaisesti vahvistetun työtulon perusteella myös sairausvakuutuslain mukaisten ansiosidonnaisten päivärahaetuuksien ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusrahan piiriin.

Apurahansaajien eläke- ja päivärahaetuuksien vakuutusmaksut sekä vapaa-ajan tapaturmavakuutuksen maksut määräytyisivät kuten maatalousyrittäjillä. Myös apurahansaajien ryhmähenkivakuutuksen ja työtaturmaturvan maksut määräytyisivät kuten maatalousyrittäjillä. Näiden vakuutusmaksujen suuruudessa otettaisiin kuitenkin huomioon apurahansaajien maatalousyrittäjiä pienempi tapaturmariski ja se, ettei apurahansaajiin sovellettaisi maatalousyrittäjiä koskevaa työtaturmavakuutusmaksun alennusjärjestelmää.

Työttömyysturvalakiin lisättäisiin apurahansaajia koskeva työmarkkinatuen tarveharkintaa lieventävä säännös. Sen mukaan apurahansaajalla, joka ennen työttömyyden alkamista on ollut apurahalla työskentelynsä perusteella vakuutettuna maatalousyrittäjän eläkelain mukaisesti yhteensä vähintään 24 kuukautta lähinnä edellisen 48 kuukauden aikana, olisi oikeus 130 ensimmäisen työttömyyspäivän ajalta työmarkkinatukeen ilman tarveharkintaa. Mainitun 130 päivän laskeminen aloitettaisiin alusta, kun edellä tarkoitettu vakuutusehto täytyisi uudelleen. Samalla työttömyysturvalain soveltamista selkeytettäisiin mainitsemalla laissa, ettei apurahansaaja ole laissa tarkoitettu yrittäjä. Työttömyysturvan saamisen työvoimapolitiittisia edellytyksiä täsmennettäisiin erottamalla yritystoiminnan ja oman työn päättymisen edellytykset toisistaan. Lisäksi apurahakausi määriteltäisiin hyväksyttäväksi syyksi olla poissa työmarkkinoilta.

Asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annettua lakia muutettaisiin niin, että maatalousyrittäjän eläkelain mukaisesti vakuutetuilla apurahansaajilla olisi mahdollisuus pysyä Suomen sosiaaliturvalainsäädännön piirissä kymmenen vuoden ulkomail-

la työskentelyn ajan. Heitä ei myöskään pidettäisi yrittäjinä mainittua lakia sovellettaessa.

Edellä mainittuihin lakeihin ehdotettujen muutoksien vuoksi esityksessä ehdotetaan tehtäväksi lähinnä teknisiä tarkistuksia tapaturmavakuutuslakiin, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettuun lakiin, maatalousyrittäjien lomituspalvelulakiin, maatalouden harjoittamisesta luopumi-

sen tukemisesta annettuun lakiin, maatalousyrittäjien luopumistuesta annettuun lakiin, eläkkeensaajien asumistuesta annettuun lakiin ja työterveyshuoltolakiin.

Esitys liittyy valtion vuoden 2009 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Yleistä

Apurahansaajien saattaminen lakisääteisen ansioturvan piiriin on merkittävä parannus tieteen ja taiteentekijöiden sosiaaliturvaan. Suuri joukko taiteilijoista ja tieteellistä tutkimustyötä tekevästä työskentelee jossakin elämänsä vaiheessa apurahan turvin. Selvityksen mukaan esimerkiksi kirjailijoista yli 70 prosenttia saa joka vuosi jonkun apurahan. Kun apurahoista ei ole maksettu eläke- eikä muitakaan sosiaalivakuutusmaksuja, ne eivät ole kerryttäneet saajilleen ansiosidonnaista turvaa. Apurahan turvin työskentelevä on ollut vähimmäisturvan varassa, jos hänellä ei ole ollut yrittäjä- tai palkkatuloja. Hallituksen esitys korjaa epäkohdan, jota jo pitkään on yritetty korjata. Parannus on perusteltu ottaen huomioon apurahojen turvin tieteen ja taiteen parissa tehtävän työn merkitys ihmisten hyvinvoinnille ja koko yhteiskunnalle.

Valiokunta pitää myönteisenä, että valmistelussa esillä olleista vaihtoehtoisista malleista on nyt päästy ratkaisuun, jota myös tieteen tekijöiden ja taiteilijoiden järjestöt ovat voineet pitää heitä tyydyttävänä. Apurahansaajien sosiaaliturva ehdotetaan järjestettäväksi maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa noudattaen rahoituksessa ja etuuksien määräytymisessä samoja periaatteita kuin maatalousyrittäjien lakisääteisessä vakuutusturvassa. Ratkaisua puoltavat käytännön syyt, koska maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa valmiina olevat järjestelmät soveltuvat tällaisen pienen edunsaajaryhmän etuuksien hoitamiseen

eikä kustannussyistä ole järkevää laatia apurahansaajille omaa järjestelmää tai hajauttaa sitä useisiin eläkelaitoksiin. Apurahansaajien kannalta erityisen merkityksellistä on, että MYEL-järjestelmässä valtion rahoitusosuus ansioturvasta on suurempi kuin mitä se olisi ollut aiemmin ratkaisumalliksi esitetyssä yrittäjäeläkejärjestelmässä ja ehdotetussa ratkaisussa apurahansaajien omavastuuosuus rahoituksesta jää näin merkittävästi pienemmäksi.

Esitys saattaa apurahansaajat niin ansiosidonnaisen eläke-, sairausvakuutus-, tapaturmavakuutus- kuin kuntoutusetuuksien piiriin. Apurahalla työskentelevät maksaisivat heille vahvistetun MYEL-vuosityötulon perusteella määräytyvät eläke- ja työtaturmaturvaa vakuutusmaksut, sairausvakuutuksen päiväraha- ja sairaanhoitomaksut sekä MYEL-ryhmähenkivakuutusmaksun. Sen sijaan työttömyysvakuutusmaksua apurahansaajat eivät olisi velvollisia jatkossakaan maksamaan. Maksujen yhteismäärä olisi noin 14 prosenttia apurahan määrästä.

Kuten sivistysvaliokunta lausunnossaan toteaa, on erittäin tärkeää, että valtion vuoden 2009 talousarviossa esitetään taiteilija-apurahoja sekä näyttökorvausapurahoja korotettavaksi vakuutusmaksuja vastaavalla summalla eli 1,1 miljoonalla eurolla. Tämän johdosta apuraha voidaan maksaa sosiaaliturvan rahoittamiseksi suurempana, jolloin apurahansaajan käteen jäävä osuus säilyy lain voimaantulon myötä ennallaan. Kun verovapaan apurahan suuruus on sidottu valtion taiteilija-apurahan suuruuteen, johtaa korotus myös verottoman apurahan suu-

ruuden nousemiseen, mikä osaltaan helpottaa säätiöiden ja rahastojen myöntämien taiteen ja tieteen apurahojen nostamista korvaamaan apurahan saajien sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta.

Vakuuttamisen rajaukset

1 Apurahakauden vähimmäiskesto

Apurahansaajien vakuuttamisen ehdot ja lain soveltamisalajaukset ovat keskeisiltä osin samat kuin maatalousyrittäjien eläkejärjestelmässä. Vakuuttamisen ehtona on esimerkiksi edellytys yhdenjaksoisesti vähintään neljän kuukauden toiminnasta eli po. ajalle myönnetystä apurahasta. Ratkaisu on perusteltu erityisesti sen vuoksi, ettei tätä lyhyemmällä apurahalla ansiosidonnainen etuus nouse vähimmäisturvaa korkeammalle eikä pakollinen vakuutusmaksujen maksaminen lyhyestä apurahasta hyödyttäisi apurahansaajaa. Sen sijaan pidemmän apurahatyöskentelyn vakuuttaminen on taloudellisesti kannattavaa.

Osa tutkijoista ja taiteilijoista saa kuitenkin apurahansa useista eri lähteistä, jolloin saman vuoden aikana voi olla useita alle neljän kuukauden apurahakausia. Kuten sivistysvaliokuntakin lausunnossaan toteaa, ovat niitä henkilöitä, joiden työura tyypillisesti muodostuu lyhyillä apurahoilla työskentelystä, erityisesti esittävän taiteen edustajat. Valtaosa tanssitaiteilijoista saa vuosittain työskentelyapurahaa tanssiteoksen valmistelua varten. Tanssiteoksen valmistelu-aika on pääsääntöisesti 2—3,5 kuukauden mittainen. Sama koskee puheteatteria kokeellisen tuotannon ja tilapäisesti koottujen ryhmien osalta. Näiden henkilöiden ansioturva jää kertymättä, koska apurahat eivät ylitä vakuuttamisen edellytyksenä olevaa minimaaliaikaa, ellei apurahojen myöntökäytäntöjä nykyisestä selkeästi muuteta.

Sivistysvaliokunta esittää lausunnossaan, että hallituksen tulisi selvittää mahdollisuudet laajentaa apurahansaajien vakuutusvelvollisuutta

siten, että neljä kuukautta lyhyemmät apurahakaudet voitaisiin laskea yhteen. Kun tällaisten apurahajaksojen yhteenlaskettu aika on vähintään neljä kuukautta ja ne ylittävät vaadittavan työtulon, ne oikeuttaisivat samaan sosiaaliturvaan kuin vähintään neljä kuukautta pitkät apurahajaksot oikeuttavat. Sivistysvaliokunta toteaa, että teatteri- ja tanssikentälle tilapäisesti kootut sekä kokeellisen tuotannon ryhmät tuottavat tärkeää uudistavaa ja kokeellista tuotantoa ja ovat taiteemme elinvoimaisuuden kannalta merkittävää toimintaa. Toisaalta kysymys on eri ryhmien välisestä tasa-arvoisesta kohtelusta. Myös työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on lausunnossaan pitänyt neljän kuukauden vähimmäisvaatimusta vakuuttamisvelvollisuuden rajana merkittävänä epäkohtana.

Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta.

Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta.

Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta. Sosiaali- ja terveysturva- ja sosiaaliturvan rahoitusta.

vollisuuden ulkopuolelle jäävien ongelman laajuutta ja järjestelmän kehittämistarpeita voidaan arvioida, kun vakuutusjärjestelmä on otettu käyttöön ja saatu kokemuksia sen toimivuudesta sekä sen vaikutuksista myönnettäviin apurahoihin ja niiden pituuksiin. Jotta jatkuvasti neljää kuukautta lyhyemmillä niin kutsutuilla ketjuteuilla apurahoilla työskentelevien sosiaaliturvaa voitaisiin parantaa, valiokunta pitää tarpeellisena, että hallitus yhteistyössä maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ja alan järjestöjen kanssa selvittää mahdollisuudet laajentaa apurahansaajien vakuuttamisvelvollisuutta. Valiokunta ehdottaa asiasta lausumaa (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

2 Ulkomaiset apurahat

Hallituksen esitys lähtee siitä, että vakuuttamisvelvollisuus koskee vain Suomesta maksettavia apurahoja. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lausunnossa pidetään tärkeänä, että jatkovalmistelussa perehdytään erityisesti saamelaiden tilanteeseen liittyviin ongelmiin ja selvitetään, voitaisiinko Suomessa asuvat, muista Pohjoismaista apurahoja saavat saamelaiset tieteen- ja taiteentekijät oikeuttaa vakuuttamaan itsensä apurahansaajien sosiaaliturvajärjestelmän mukaisesti.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että lain soveltamisalassa oleva rajausta koskee kaikkia ulkomaisia apurahoja. Ulkomaista rahoitusta on merkittävässä määrin erityisesti tieteellistä työtä tekeillä. Tulevaisuudessa näiden osuuden voidaan arvioida vielä kasvavan tieteellisen tutkimustyön kansainvälistymisen myötä. Myös edellä mainittuja pohjoismaisia apurahoja saa saamelaiden ohella lukuisa joukko muita suomalaisia taiteilijoita.

Ulkomailta saatujen apurahojen turvin Suomessa työskentelevät saattaisi sinänsä olla perusteltua EU:n sosiaaliturva-asetuksen (EY N:o 1408/71) säännösten valossa saattaa pakollisen vakuuttamisvelvoitteen piiriin, koska pääsääntöasetuksessa on, että työntekijä tai ammatinharjoittaja vakuutetaan työskentelymaahan säännösten mukaan. Tällöin myös Suomeen ulkomaisen

apurahan turvin tulevan olisi mahdollista vakuuttaa työskentelynsä Suomessa. Samalla on kuitenkin huomattava, että pakollisen vakuuttamisvelvollisuuden ulottaminen myös muualta kuin Suomesta maksettaviin apurahoihin pienentäisi apurahaa ja siten tosiasiallista mahdollisuutta työskennellä apurahan turvin siinä määrin kuin on tarkoitus. Nyt ehdotettu uudistus on tarkoitettu apurahansaajien osalta rahoitettavaksi niin, että kotimaiset apurahoja myöntävät tahot ottavat huomioon pakolliset sosiaalivakuutusmaksut ja mitoittavat apurahan kattamaan ne. Samaa vaatimusta ei voi asettaa ulkomaisille apurahan myöntäjille. Näin laajennus heikentäisi ulkomailta apurahaa saavien taloudellista asemaa nykyisestä. Tieteen- ja taiteentekijöiden järjestöt ovat pitäneet tärkeänä, ettei sosiaaliturva-uudistus pienennä käteen jäävän apurahan suuruutta. Pakollisen vakuuttamisvelvoitteen laajentamista ulkomailta maksettaviin apurahoihin tulee kuitenkin jatkossa selvittää.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta kiinnittää vielä huomiota siihen, että eläkevakuutuksen tuoma turva muodostuu vasta vuosien ja vuosikymmenten viiveellä. Näin ollen monet eläkeikää lähestymässä olevat taiteilijat eivät pääse kerryttämään eläketurvaansa. Tästä syystä valtion taiteilijaeläkkeiden riittävästä määrästä ja niiden rahoituksesta on syytä huolehtia lähivuosina suurten ikäluokkien tullessa eläkeikään.

Työttömyysturva

Työttömyysturvalakia ehdotetaan tarkistettavaksi niin, ettei MYEL-vakuuttamisvelvollisia apurahansaajia pidettäisi työttömyysturvalaissa tarkoitettuina yrittäjinä. Tämä selkeyttää osaltaan sitä, miten työttömyysturvalakia sovelletaan apurahansaajiin.

Työttömyysetuuden saanti on käytännössä ollut omaa työtään tekeillä vaikeaa esimerkiksi tilanteissa, joissa apurahakausi on päättynyt, mutta näyttöä toiminnan loppumisesta ei ole voitu osoittaa työttömyysturvalaissa tarkoitettulla tavalla. Omassa työssään työllistyneellä ei ole pääsääntöisesti sellaista vaihto- tai käyttöomaisuutta, jonka myyminen osoittaisi toiminnan loppuneen. Erityisesti taiteilijoilla kyse toimin-

nan keskeyttämisestä/lopettamisesta on ollut ongelmallinen. Esimerkiksi yrityksen alasajo ja poistaminen rekisteristä ei yleensä tule kyseeseen, koska toimintaa on tarkoitus jatkaa töiden ilmaantuessa. Etuuden saamisen työvoimapolitiittisia edellytyksiä koskevissa säännöksissä eriytetään toisistaan varsinainen yritystoiminta ja oma työ, jolloin työn päättymisen arviointi oman työn osalta selkeytyy.

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjeisti TE-keskuksia ja työvoimatoimistoja huhtikuussa 2008 lähettämällä kirjeellä tutkijoiden ja taiteilijoiden työttömyysturvasta niin, että etuus voidaan myöntää hakijan ilmoituksen perusteella ja valvonta toiminnan loppumisesta on jälkikäteistä. Tulkinna yhtenäisyyden varmistamiseksi on hyvä, että työttömyysturvalakiin ehdotetaan lisättäväksi ministeriön kirjeen keskeinen sisältö. Sosiaali- ja terveysvaliokunta yhtyy työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan näkemykseen, että nyt hyväksyttävän säännöksen toimivuutta on syytä seurata ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin säännöksen selventämiseksi edelleen.

Apurahansaajien työttömyysturva on pääsääntöisesti tarveharkintaisen työmarkkinatuen varassa, koska apurahalla työskentelyn perusteella ei ole kertynyt palkansaajan tai yrittäjän työssäoloahtoa. Tarveharkintaa ehdotetaan uudistuksessa lievennettäväksi. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pitänyt tärkeänä, että jatkovalmistelussa selvitetään tarveharkinnan lieventämistä edelleen. Parhaillaan työskentelevän sosiaaliturvan uudistamiskomitean yhtenä tehtävänä on tarkastella muun muassa työttömyysturvan ja muun perusturvan sekä verotuksen yhteisvaikutuksia. Tässä yhteydessä tulee myös työmarkkinatuen tarveharkinta arvioitavaksi. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan näkemyksen mukaan työmarkkinatuen tarveharkinnan tarpeellisuutta ja laajuutta koskevat kysymykset on syytä arvioida kokonaisuutena.

Yksityiskohtaiset perustelut

14. Työttömyysturvalaki

Lain 2 luvun 11 §:ään ehdotetaan kirjattavaksi, että apurahakausi on ns. hyväksyttävä syy olla poissa työmarkkinoilta. Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että apuraha muodostaa hyväksyttävän syyn siltä ajalta, jonka työskentelyyn myönnetty apuraha kattaa. Jos apurahapäätöksessä ei ole mainittu aikaa, jolle apuraha on myönnetty, kesto lasketaan jakamalla apurahan suuruus kullekin vuodelle vahvistetun verovapaan kuukausimäärän suuruudella. Tätä laskusääntöä ei kuitenkaan ole ehdotettu sisällytettäväksi työttömyysturvalakiin.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa, että lakiehdotukseen lisätään jaksotusta koskeva laskusääntö. Koska laskusääntöä noudatettaisiin useissa lainkohdissa (2 luku 11 §, 5 luku 3, 7 ja 10 §), pykälä ehdotetaan lisättäväksi lain 14 lukuun, johon sisältyy muitakin, lähinnä indekstitarkistuksiin liittyviä laskusääntöjä.

Lisäksi valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 8 luvun 5 a §:n sanamuodon täsmentämistä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että 1.—7. ja 9.—14. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina,

että 8. lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset) ja

että hyväksytään yksi lausuma (Valiokunnan lausumaehdotus).

*Valiokunnan muutosehdotukset***8.****Laki****työttömyysturvalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 6 §:n 1 momentti, 2 luvun 4 §:n otsikko, 5 §:n 1—3 momentti ja 11 §:n 2 momentti sekä 5 luvun 3 §:n 3 momentti, 7 §:n 2 momentti ja 10 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 6 §:n 1 momentti laissa 1278/2006 ja 2 luvun 5 §:n 3 momentti laissa 14/2007 sekä 5 luvun 3 §:n 3 momentti ja 7 §:n 2 momentti laissa 462/2006, ja

lisätään 2 lukuun uusi 5 a § ja 9 luvun 5 §:ään uusi 4 momentti *sekä* 14 lukuun uusi 2 a § seuraavasti:

1 luku	5 luku
Yleiset säännökset	Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset
6 § (Kuten HE)	3, 7 ja 10 § (Kuten HE)
2 luku	9 luku
Etuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset	Työmarkkinatuen määrä ja kesto
4 ja 5 § (Kuten HE)	5 § (Kuten HE)
5 a §	14 luku
<i>Oman työn päättyminen</i>	Erinäisiä säännöksiä
Päätömisesti omassa työssään 4 §:n 1 tai 2 momentissa <i>tarkoitettulla tavalla</i> työllistyneen henkilön katsotaan edelleen työllistyneen siinä siihen ajankohtaan asti, kun työnhakijan esittämän selvityksen perusteella tai muuten on ilmeistä, ettei toimintaa enää jatketa. (2 mom. kuten HE)	2 a § (<i>Uusi</i>)
11 § (Kuten HE)	Apurahakauden laskeminen
	<i>Jos apurahapäätöksestä tai muutoin ei käy ilmi lain 2 luvun 11 §:n 2 momentissa sekä 5 luvun 3 §:n 3 momentissa, 7 §:n 2 momentissa ja 10 §:n 4 momentissa tarkoitettu apurahakausi, apurahakauden kesto lasketaan jakamalla työs-</i>

kentelyyn myönnetty apuraha myöntövuoden verottoman apurahan kuukausimäärällä.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää mahdollisuudet laajentaa apurahansaajien vakuuttamisvelvoitetta niin,

että peräkkäiset, yhteen laskettuina vähintään neljän kuukauden mittaiset apurahat tulisivat pakollisen vakuuttamisen piiriin.

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Juha Rehula /kesk	Marjaana Koskinen /sd
vpj.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Jukka Mäkelä /kok
jäs.	Risto Autio /kesk	Päivi Räsänen /kd
	Maria Guzenina-Richardson /sd	Paula Sihto /kesk
	Hannakaisa Heikkinen /kesk	Anni Sinnemäki /vihr
	Arja Karhuvaara /kok	Lenita Toivakka /kok
	Anneli Kiljunen /sd	Erkki Virtanen /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.